

ESI- JA PERUSOPETUKSEN KOULUKULJETUKSIA KOSKEVAT PERIAATTEET

Työryhmä: Timo Lampiaho, logistiikka-asiantuntija
Jussi Kainulainen, opetuspäällikkö
Anne Mänty, varhaiskasvatuksen asiantuntija
Henna Seppälä, palveluohjaaja
Santeri Haavisto, kuljetuspäällikkö

Sisällys

Johdanto	4
1 Koulukuljetuksia koskeva lainsäädäntö	4
1.1 Oppilaan koulupaikan määräytyminen: perusopetuslaki 628/1998, 2 luku, 6 §	4
1.2 Koulumatkat: perusopetuslaki 628/1998, 7 luku, 32 §	4
2 Yleiset periaatteet Rovaniemen koulukuljetuksissa	5
2.1 Oikeus koulukuljetukseen	5
2.2 Koulukuljetusmuodot	6
2.3 Koulukuljetuksen kesto ja odottaminen	8
2.4 Koulukuljetukset erityistilanteissa	8
2.5 Koulukuljetusten organisointi	9
2.6 Henkilötietojen käsittely	9
3 Liikenneturvallisuus	10
4 Vakuutukset	11
5 Kuljetusten muistilista	11
5.1 Huoltajan muistilista	11
5.2 Oppilaan muistilista	12
5.3 Kuljettajan muistilista	12
5.4 Koulun/päiväkodin muistilista	13

Johdanto

Rovaniemen kaupungin koulukuljetusperiaatteet koskevat esi- ja perusopetusta. Toisen asteen (lukio- ja ammatillinen koulutus) koulumatkojen korvaukset haetaan Kelan koulumatkatukijärjestelmän kautta.

1 Koulukuljetuksia koskeva lainsäädäntö

Koulukuljetuksia koskeva lainsäädäntö löytyy pääosin perusopetuslaista (perusopetuslaki 628/1998) ja tieliikennelaista (tieliikennelaki 729/2018). Laissa säädetään muun muassa koulumatkaetuuden määräytymisestä, lasten turvalaitteista, henkilökuormauksesta ja ajoneuvon merkitsemisestä. Oppilaan koulupaikasta ja koulukuljetuksista ovat määräykset perusopetuslaissa.

Alkolukon käytöstä koulu- ja päivähoitokuljetuksissa säädetään alkolukolaissa (alkolukkolaki 730/2016).

Myös koulumatkoilla ja koulukuljetuksissa on tärkeää muistaa, että kaikkien tienkäyttäjien on otettava huomioon yleinen tieliikennettä koskeva lainsäädäntö.

Lisäksi Liikenne- ja viestintäministeriön päätöksissä on erinäisiä määräyksiä koskien koulukuljetuksia.

1.1 Oppilaan koulupaikan määräytyminen: perusopetuslaki 628/1998, 2 luku, 6 §

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluita. (13.7.2018/542)

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa perusopetuslain 4 §:n ("Velvollisuus järjestää perusopetusta ja esiopetusta", 23.12.1999/1288) 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämispaikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä perusopetuslain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu varhaiskasvatuslain (540/2018) mukainen varhaiskasvatuspaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämispaikka. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämispaikkaa. (13.7.2018/542)

1.2 Koulumatkat: perusopetuslaki 628/1998, 7 luku, 32 §

Jos perusopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä (5) kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai varhaiskasvatuslaissa tarkoitettu varhaiskasvatuksesta esiopetukseen on viittä (5) kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai varhaiskasvatukseen. Perusopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi

tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. (30.12.2020/1216)

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia. (24.6.2010/642) Tällä tarkoitetaan sitä, että yhtenäkkään koulupäivänä koulumatkan laskennallinen kesto odotuksineen ei saa ylittää mainittuja aikarajoja.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin perusopetuslain 2 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään varhaiskasvatukseen varhaiskasvatuslain 6 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikan välillä. (13.7.2018/542)

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan. Tällä tarkoitetaan vain lakisääteisin tai kaupungin omin perustein järjestettyjen kuljetusten odotusoppilaita.

2 Yleiset periaatteet Rovaniemen koulukuljetuksissa

2.1 Oikeus koulukuljetukseen

Oppilaalle osoitetaan koulupaikka vain yhden osoitteen perusteella (väestörekisteriin merkitty vakituinen asuinpaikka), ja oikeus koulukuljetusetuun koskee vain ko. asuinpaikkaa. Oppilaalla tarkoitetaan tässä asiakirjassa sekä perus- että esiopetusta saavaa oppilasta.

Rovaniemen kaupunki järjestää perusopetuksen oppilaille koulukuljetuksen lähikouluun, mikäli koulumatkan yhdensuuntainen pituus ylittää 3,0 km (1.-2. lk) tai 5,0 km (3.-9. lk). Esiopetusta saavalle lapselle kuljetus järjestetään lähimpään kunnalliseen esiopetusyksikköön, mikäli matka on yli 3,0 km. Kuljetus palveluseteliyksikössä järjestettävään esiopetukseen myönnetään, mikäli yksikkö on kotia lähinnä sijaitseva yksikkö tai kunnallisesta yksiköstä ei voida osoittaa esiopetuspaikkaa. Kuljetus myönnetään päivittäin kotoa esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin, mikäli lapsi on vain esiopetuksessa. Jos lapsi käyttää esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta, voidaan kuljetus myöntää

- kotoa esiopetukseen, mikäli lapsi tulee joka päivä suoraan esiopetukseen tai
- esiopetuksesta kotiin, mikäli lapsi lähtee joka päivä kotiin esiopetuksen päättyessä tai
- sopimusvapaapäiviksi, kun varhaiskasvatusta on varattu 10 tai 15 pv/kk.

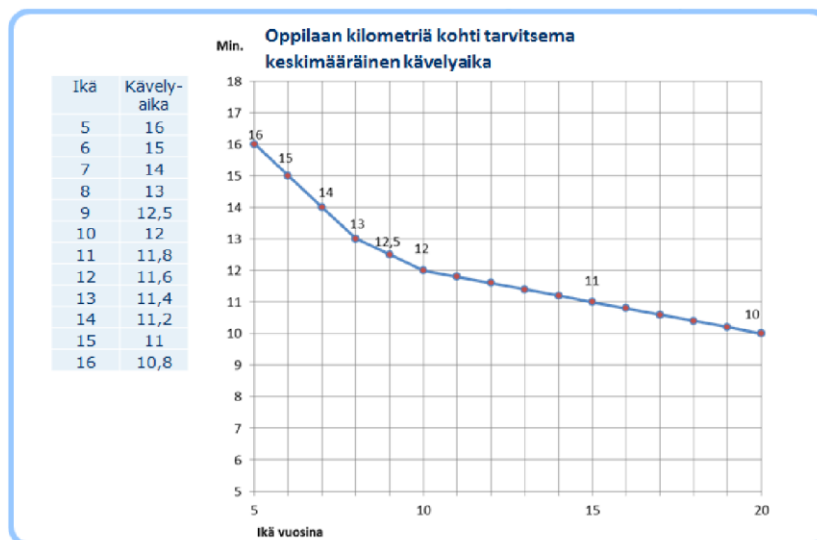
Kuljetusta ei järjestetä esiopetuksen lisäksi tarvittavaan varhaiskasvatukseen tai sieltä kotiin. Kuljetus järjestetään vain oppilaan väestörekisteriin merkitystä osoitteesta kouluun/esiopetuspaikkaan.

Esi- ja perusopetuksen kuljetusta tulee aina hakea ensisijaisesti sähköisen asiointin kautta. Linkki sähköiseen asiointiin löytyy Rovaniemen kaupungin verkkosivuilta. Kuljetusta tulee hakea 31.5. mennessä. Päätös kuljetuksesta tehdään ennen syyslukukauden alkamista. Toimintavuoden aikana

toimitettujen hakemusten käsittelyaika on 1–2 viikkoa. Perusopetuskuljetus myönnetään ilman erillistä hakemusta, mikäli ehto matkan pituudesta lähikouluun täyttyy. Esiopetuskuljetusta tulee aina hakea.

Koulumatka mitataan kotikiinteistön pihaliittymästä koulun/esiopetuspaikan kiinteistön lähimmälle portille lyhintä käyttökelpoista kulkureittiä pitkin kevyen liikenteen väylät huomioiden. Koulumatkan mittausta tapahtuu kaupungin käytössä olevalla karttaohjelmalla. Tarvittaessa matka tarkennetaan paikan päällä maastomittauksella. Mikäli kiinteistöllä on useita pihaliittymiä tai sisään tuloportteja, käytetään mittauksessa lyhintä reittiä.

Kaupungin velvollisuutena ei ole järjestää maksutonta koulukuljetusta koko matkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää vain osalle matkasta. Useimmiten oppilaan tulee vähintään kävellä pysäkillä tai muuhun turvalliseen ottopisteeseen ja iltapäivällä vastaava matka takaisin kotiin. Kilometrirajat yhdensuuntaiselle matkalle ovat 3,0 km (esiopetus, 1.–2. lk) ja 5,0 km (3.–9. lk), jonka oppilaan tulee tarvittaessa varautua kulkemaan omin neuvoin tai saatettuna. Kävellessä käytetyn ajan mittaamiseen käytetään Kuntaliiton suosittelemaa ohjetta, kuva alla.

2.2 Koulukuljetusmuodot

Koulukuljetus järjestetään aina ensisijaisesti kokonaan tai osittain julkista olemassa olevaa linjaliikennettä hyödyntäen, mikäli sellainen on tarjolla ja se soveltuu koulun aikatauluihin. Oppilaan valmius käyttää linjaliikennettä selvitetään tarvittaessa erikseen. Linjaliikenteessä oppilas käyttää aina matkakorttia. Kortti annetaan lukuvuodeksi kerrallaan lukuvuoden alussa ja oppilaan tulee säilyttää korttia huolellisesti säilytyskotelossa. Korttia voi käyttää vain kodin ja koulun välisellä matkalla kouluun tultaessa ja kotiin mentäessä. Mikäli oppilas jää koulukuljetuksesta kesken matkan esim. kaupungin keskusta, hän ei voi enää käyttää korttia matkan loppusuudelle. Korttien väärinkäytöstä oppilas on korvausvelvollinen. Kortin katoamisen johdosta oppilaan tulee itse hankkia omalla kustannuksellaan uusi kortti tilalle, samoin mikäli korttia ei ole säilytetty asianmukaisesti.

Toissijaisena kuljetusmuotona on koulupalveluiden Rovaniemen kaupungin hankkima tilausliikenne, joka toteutetaan ryhmäkuljetuksina, taksi- tai joukkoliikenneluvalla. Nämä kuljetukset toteutetaan ryhmäkuljetusautoilla, takseilla, pikkubusseilla sekä linja-autoilla. Reitit on suunniteltu yleensä

koulualueittain ja samalla reitillä voi olla useiden koulujen sekä esiopetuksen oppilaita tai muita kaupungin määrittelemiä matkustajia. Esioppilaiden kuljetus järjestetään pääsääntöisesti tilausliikenteellä. Myös tilausliikenteessä kulkevalta oppilaalta voidaan velvoittaa etä-/sirukortin matkakortin käyttöä.

Oppilas saattaa joutua käyttämään molempia kuljetusmuotoja (sekä linja- että tilausliikennettä). Linjaliikenteessä oppilaan/huoltajan on otettava selvää linja-auton aikataulusta esim. Linkkarin tai Matkahuollon verkkosivuilta ja oppilaan on oltava ajoissa linja-autopysäkillä. Haja-asutusalueella linja-auto voi ottaa oppilaan kyytiin/jättää kyydistä myös muussa turvallisessa kaupungin määrittelemässä paikassa kuin linja-autopysäkillä. Tilausliikenteessä oppilaan tulee olla hyvissä ajoin (vähintään 5 min. ennen sovittua aikaa) pysäkillä/sovitussa noutopisteessä. Koulukuljetus ei ole myöhässä, jos se saapuu enintään 15 minuutin kuluessa sovitusta ajasta noutopisteeseen. Mikäli kuljetus myöhästyy tätä enemmän aamulla, voi oppilas palata kotiin ja ottaa yhteyttä huoltajiin, liikennöitsijään tai kouluun. Jos oppilas myöhästyy kuljetuksesta omasta syystä, hänelle ei järjestetä erilliskuljetusta ja kuljetus jää oppilaan huoltajan vastuulle. Oppilas voi käyttää myöhästyessään seuraavaa koulukuljetusta, jolloin hänen ei tarvitse olla poissa koulusta koko päivää.

Vaihtoehtoisesti huoltaja voi hakea perustellusta syystä esiopetus- tai koulukuljetuksen saattoavustusta. Saattoavustus myönnetään korkeintaan lukuvuodeksi kerrallaan. Avustusta on haettava ennen kuljetustarpeen alkamista. Huoltaja toimittaa koululle tai esiopetuspaikkaan selvityslomakkeen saattoavustuksen maksamista varten takautuvasti kaksi kertaa lukuvuodessa, erikseen syys- ja kevätlukukauden päätyttyä. Saattoavustuksen suuruus on sama kuin kulloinkin voimassa oleva KELA:n oman auton käytöstä maksama korvaus. Saattoavustus ja koulukuljetus ovat toisensa korvaavia ja saattoavustus myönnetään vain lapsille, joilla olisi oikeus koulukuljetukseen. Avustusta ei myönnetä alle kolmen kilometrin (0.-2. lk)/alle viiden kilometrin (3.-9. lk) matkalle matkan vaarallisuuden, vaativuuden tai rasittavuuden perusteella, koska perhe itse kuljettaa tai saattaa lasta. Saattoavustusta ei pääsääntöisesti myönnetä sellaisille koulumatkoille, joille on jo kaupungin järjestämä kuljetus tai joihin kaupungin järjestämä kuljetus on ensisijainen kuljetusmuoto. Saattoavustus maksetaan pääsääntöisesti lapsen saattamisesta, eli vain siltä matkan osalta, jolta lapsi on mukana kuljetuksessa. Mikäli huoltaja palaa aamulla takaisin kotiin kuljetettuaan oppilaan koululle, voidaan aamun koulumatkana korvata myös paluumatka. Paluumatkan on oltava välttämätön oppilaan kuljetuksen toteuttamiseksi ja sen tulee liittyä välittömästi oppilaan kuljettamiseen. Vastaavasti jos huoltaja lähtee iltapäivällä kotoa hakemaan oppilaan koulusta, voidaan iltapäivän koulumatkana korvata myös menomatka. Menomatkan on oltava välttämätön oppilaan kuljetuksen toteuttamiseksi ja sen tulee liittyä välittömästi oppilaan kuljettamiseen. Korvausta ei voida maksaa, jos koulumatka on osa huoltajan työmatkaa. Jokainen saattokorvaushakemus käsitellään tapauskohtaisesti ja avustus maksetaan huoltajan täyttämän saattoavustuksen selvityslomakkeen perustella.

Jos oppilaan huoltaja on hakenut muuta kuin kaupungin osoittamaa lähikoulua ja saanut koulupaikan, huoltaja vastaa tällöin aina itse kuljetuksen järjestämisestä ja kustannuksista.

Esiopetuksessa olevan oppilaan huoltaja vastaa kuljetuksen järjestämisestä ja kustannuksista koko esiopetusvuoden ajan, mikäli huoltaja valitsee esiopetuspaikaksi muun kuin lähimmän esiopetuspaikan.

2.3 Koulukuljetuksen kesto ja odottaminen

Koulukuljetusten reitit suunnitellaan lähtökohtaisesti siten, että oppilaalle ei tule tarpeetonta odotusaikaa eikä koulupäivä lyhene kuljetusten vuoksi. Aikatauluista johtuen oppilas voi kuitenkin joutua odottamaan kuljetusta aamulla ja/tai iltapäivällä.

Koulupäivän päättyessä kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan ja opetuksen järjestäjän tulee huolehtia oppilaiden valvonnasta. Toimintaan osallistuminen on oppilaalle vapaaehtoista. Ennen koulupäivän alkua valvontavelvollisuutta ei varsinaisesti ole, mutta opetuksen järjestäjän on hyvä huolehtia koulualueen turvallisuudesta myös silloin.

2.4 Koulukuljetukset erityistilanteissa

Joissakin erityistapauksissa kaupunki saattaa osoittaa oppilaalle muun kuin lähikoulun tai kotia lähinnä sijaitsevan esiopetuspaikan, jolloin kaupunki on vastuussa myös kuljetuksen järjestämisestä ja kustannuksista, mikäli koulumatkan yhdensuuntainen pituus ylittää 3,0 km (1.-2. luokat) tai 5,0 km (3.-9. luokat).

Jos oppilas muuttaa kesken lukuvuoden toiselle koulunkäyntialueelle tai yli kuntarajan ja jatkaa luvan saatuaan entisessä koulussa, huoltaja vastaa kuljetuksen järjestämisestä ja kustannuksista. Saman periaatteen mukaisesti esioppilaan muuttaessa, vastaa huoltaja kuljetuksen järjestämisestä ja kustannuksista, mikäli haluaa lapsensa jatkavan entisessä esiopetuspaikassa.

Jos oppilas, jolla on kohdan 2.1 mukainen oikeus koulukuljetukseen, kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää kuljetusta koululaisten aamutoimintaan tai iltapäivätoiminnasta kotiin. Huoltaja vastaa edellä mainituista kuljetuksista kodin ja aamutoiminnan sekä iltapäivätoiminnan ja kodin välisistä kuljetuksista. Toimintaan osallistuvalla on kuitenkin oikeus käyttää hänelle myönnettyä koulukuljetusta ennen aamutoimintaa tai iltapäivätoiminnan jälkeen jo olemassa olevilla reiteillä, jos kuljetuksessa on tilaa. Tämä edellyttää, ettei kuljetuksesta aiheudu lisäkustannuksia kunnalle. Kuljetusmahdollisuus tulee aina selvittää etukäteen. Teiden turvallisuus sekä tarvittaessa eri vuodenaikojen olosuhteet tieolosuhteissa huomioidaan kuljetusten järjestelyissä.

Kun koulumatkan pituus ei edellytä koulukuljetusta, voi oppilaan huoltaja hakea koulukuljetusta koulumatkan vaikeuden, vaarallisuuden tai oppilaan terveydellisen tilanteen perusteella. Koulumatkojen vaikeudessa, vaarallisuudessa ja rasittavuudessa huomioidaan aina oppilaan ikä ja tarvittaessa myös terveydellinen tilanne. Koulumatkan turvallisuuden arvioinnissa käytetään Koululiitu -menetelmän riskilukuja, mikäli mahdollista, sekä tarvittaessa pyydetään lisälausuntoja tien ylläpitäjältä ja poliisiviranomaiselta. Vaarallisen matkan perusteella kuljetusta ei pääsääntöisesti myönnetä reiteille, joissa käytettävissä on erillinen kevyen liikenteen väylä, jalkakäytävä tai leveä piennartila, liikennevalot tai merkityt suojatiet ja riittävä näkyvyys.

Koulumatkan vaikeuden tai rasittavuuden määrittelyn yhteydessä huoltajan on toimitettava riittävät lääkärintodistukset, psykologin ja/tai sosiaalityöntekijän lausunnot koulukuljetuksen myöntämisen perusteiksi. Huoltajan hakiessa em. perustein koulukuljetusta, tulee hänen hakea kuljetusta kohdan 2.1 ohjeiden mukaisesti. Hakemuksen perusteluina olevat liitteet toimitetaan koululle turvapostilla sähköpostitse, tai paperisena koululle.

Koulussa, muussa opetuksen järjestämispaikassa, koulumatkalla tai muualla sattuneen tapaturman aiheuttamasta kuljetustarpeesta vastaa kaupunki. Näissä noudatetaan samoja periaatteita kuin muissakin koulukuljetuksissa ja ne pyritään yhdistämään aina muihin koulukuljetuksiin, erilliskuljetuksia ei pääsääntöisesti järjestetä. Huoltajan on toimitettava tapaturman vuoksi todetusta kuljetustarpeesta koululle lääkärintodistus, jossa ilmenee kuljetustarve (aika ja kuljetustapa esim. linja-auto/taksi). Tapaturman johdosta järjestettävästä kuljetuksesta ei tehdä erillistä päätöstä. Koulun rehtori järjestää kuljetuksen em. periaatteiden mukaisesti ja ilmoittaa tarpeesta liikennöitsijälle sekä kuljetusvastaavalle. Huoltajien pitää varautua tarvittaessa kuljettamaan oppilasta aluksi, ennen kuin koulu ehtii järjestää kuljetuksen.

Huoltajat vastaavat hammashoitoon liittyvistä kuljetuksista.

Työelämään tutustumisjakson (TET) aikana luokilla 7.-9. koulukuljetukset järjestetään linjaliikenteellä tai olemassa olevilla kuljetuksilla, mikäli matka TET-työpaikalle ylittää 5 km. Erillistä tilauskuljetusta ei järjestetä. Koulukuljetusta ei järjestetä eikä kustanneta, mikäli TET-harjoittelu suoritetaan toisella paikkakunnalla.

Kesken koulupäivän sattuneissa sairaustapauksissa kuljetuksen kotiin järjestää tarvittaessa huoltaja. Erillistä kuljetusta ei järjestetä kuin erityistilanteissa ja oppilaan tulee pääsääntöisesti jäädä koululle loppupäivän ajaksi esim. lepotilaan (valvonta), jos huoltaja ei pysty hakemaan oppilasta koulusta.

Force Majeure -tilanteissa (esim. liikenneturvallisuuden vaikuttavat poikkeavat olosuhteet (liikennöintikelvoton tieosuus kunnossapidon laiminlyönnistä tai sääolosuhteista johtuen), työnseisaus tai muu siihen liittyvä poikkeustilanne) kaupunki ei järjestä erillisiä kuljetuksia. Oppilaalla on näissä tilanteissa perusteltu syy olla myös poissa koulusta, mutta huoltaja päättää kouluun lähtemisestä ja vastaa tällöin kuljetuksesta. Liikennöitsijä ilmoittaa Force Majeure -tilanteesta viipymättä tiedon kuljetusvastaavalle, koulun rehtorille ja esiopetuskuljetusten yhteyshenkilölle, jotta asiasta voidaan tiedottaa myös huoltajia.

2.5 Koulukuljetusten organisointi

Oppilaskuljetusten organisoinnista vastaavat kuljetusvastaaviksi nimetyt kaupungin työntekijät yhteistyössä koulujen ja varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa.

Päätösvalta koulukuljetusten myöntämiseen erityistilanteissa ja harkinnanvaraisissa tilanteissa sekä saattokorvauksen maksamiseen määritellään Sivistyspalveluiden päätösvallan delegointimatriisissa.

Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen palvelualueiden nimeämät kuljetusvastaavat toimittavat liikennöitsijöille oppilasluettelot aina lukuvuoden alkaessa sekä jaksojen vaihtuessa, mikäli kuljetukset muuttuvat. Oppilaskuljetuksissa pilotoidaan uutta ajonhallintajärjestelmää kevätlukukauden 2027 loppuun saakka.

Koulun ja varhaiskasvatuksen retkikuljetukset tulee tilata erillisten retkikuljetusohjeiden mukaisesti päiväkodin/koulun toimesta.

2.6 Henkilötietojen käsittely

Kuljetusoppilaiden kuljettamisessa tarvittavia tietoja käsittelevät vain tarpeelliset ja erikseen määritellyt henkilöt sekä liikennöitsijän että Rovaniemen kaupungin taholta. Tietoja käsittelevät osapuolet noudattavat Rovaniemen kaupungin "Henkilötietojen käsittelyn ehdot" -sopimusta (liite 1). Sopimuksen mukaisesti osapuolet:

- Käsittelevät tietoja/asiakirjoja siten kuin tietosuoja-asetuksessa ja -laissa sekä muussa lainsäädännössä säädetään.
- Noudattavat huolellisuutta tietojen käsittelyssä ja huolehtia siitä, että salassa pidettäviä tietoja käsitellään oikein.
- Säilyttävät asiakirjoja turvallisessa paikassa, minne kukaan ulkopuolinen ei pääse ja sähköiset asiakirjat asianmukaisesti suojattuina. Asiakirjoista ei saa antaa kopiota eikä niissä olevia tietoja luovuteta ulkopuolisille ilman asianomaisen lupaa.
- Noudattavat asiakirjoja käsitellessään, mitä kunnan asiakirjojen käsittelystä säädetään laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta. Asiakirjojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia julkisuuslain säädöksiä sovelletaan asiakirjoihin silloinkin, kun ne ovat palveluntuottajan hallussa.

Varhaiskasvatuksen asiakastietorekisterin ja perusopetuksen oppilas- ja opiskelijahallintojärjestelmän tietorekisterin osalta Rovaniemen kaupungin sivistyslautakunta toimii tietosuoja-asetuksessa säädetyn rekisterinpitäjän roolissa. Tietosuojaselosteet löytyvät Rovaniemen kaupungin verkkosivuilta. Tietoturvapoikkeamista ilmoitetaan Rovaniemen kaupungin käytäntöjen mukaisesti.

Koulukuljetuksiin osallistuu oppilaita, joiden kohdalla kuljetusten toimivuus ja luotettavuus sekä hyvä yhteistyö vanhempien kanssa on erityisen tärkeää. Opetuksen järjestäjä antaa kuljetusoppilaasta palveluntuottajalle vain ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä kuljetuksen järjestämiseksi. Esimerkiksi oppilaan osalta voidaan antaa tieto siitä, kulkeeko oppilas pyörätuolilla, onko oppilaalla käytössään joitakin apuvälineitä ja onko joitakin muita seikkoja, joita kuljetuksen järjestämisessä tulisi huomioida. Huoltaja voi ilmoittaa kuljettajalle omasta lapsestaan sellaisia tietoja, jotka katsovat koulukuljetuksen näkökulmasta tarpeellisiksi.

3 Liikenneturvallisuus

Jokainen liikenteessä kulkeva itse vaikuttaa omalla käyttäytymisellään liikenneturvallisuuteen. Liikennekasvatuksella on suuri merkitys siihen, että lapset oppivat liikkumaan liikenteessä turvallisesti. Liikennekasvatus tulee huomioida kotona ja koulussa, mutta myös koululaisia kuljettavilla autonkuljettajilla on tärkeä rooli kasvatettaessa lapsia vastuullisiksi liikenteessä.

Koulumatkojen turvallisuuden parantamiseksi koulujen tulee kiinnittää huomiota liikennekasvatuksen toteutumiseen opetussuunnitelmien mukaisesti myös käytännössä sekä toteuttaa koulukohtaisia turvallisuuteen liittyviä kampanjoita ja teemapäiviä yhteistyössä eri viranomaisten, mm. poliisin kanssa. Koulujen tulee käydä Lapin Liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisesti läpi eri vuosiluokille tarkoitetut sisällöt.

Huoltajat ovat vastuussa siitä, että erityisesti esikoulun ja koulunsa aloittaville lapsille opetetaan hyvin koulumatkareitti, linja-/ryhmäkuljetusautoon nouseminen ja siitä poistuminen, aikataulujen käyttö ja yleensä liikenteessä liikkuminen. Huoltajat ovat myös vastuussa siitä, että opastavat lapsilleen, miten yhteiskuljetuksissa käyttäydytään, jotta matkat ovat kaikille miellyttäviä ja turvallisia.

Huoltajien, jotka itse kuljettavat lapsensa kouluun, tulee muistaa jättää lapsensa koulun osoittamiin jättö- ja noutopisteisiin. Esikoululaisia kuljettavien huoltajien ja kuljettajien tulee aina luovuttaa lapsi varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Huoltajat eivät saa omilla autoillaan vaarantaa, eikä vaikeuttaa linja- ja ryhmäkuljetusautojen liikennöintiä koulun alueella eikä pysäköidä autoja em. ajoneuvoille varatuille paikoille.

4 Vakuutukset

Rovaniemen kaupunki on vakuuttanut tapaturman varalta kaikki esioppilaat ja oppilaat päiväkodissa/koulussa työpäivän aikana sekä koulumatkalla. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa. Vakuutuksen piiriin kuuluvat myös koulun työsuunnitelman mukaiset opinto- ja retkimatkat. Koulutapaturma vaatii aina lääkärin tarkastuksen ja lausunnon, vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Vakuutus koskee vain välitöntä koulumatkaa välillä koti-koulu-koti. Mikäli oppilas on esim. poikennut koulumatkalla tai jäänyt kesken koulumatkan kaupungin keskustaan, vakuutus ei ole enää sen jälkeen voimassa sen päivän osalta.

Koulukuljetuksissa tapahtuvissa liikennevahingoissa ensisijaisesti korvaus kuitenkin suoritetaan liikennöitsijän lakisääteisen liikennevakuutuksen kautta.

Koulukuljetuksissa tapahtuvissa ilkivaltatapauksissa liikennöitsijä ja oppilas/huoltaja sopivat vahinkojen korvaamisesta keskenään. Kaupunki ei ole velvollinen korvaamaan oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja. Koulu pyrkii auttamaan ilkivaltatapauksen selvittämisessä.

5 Kuljetusten muistilista

5.1 Huoltajan muistilista

- Ilmoita lapsen sairaustapauksesta/ poissaolosta liikennöitsijälle perumalla kyyditys MunSchool-sovelluksesta, jotta ryhmäkuljetusauto ei aja turhia reittejä. Ilmoita päiväkotiin/kouluun poissaolosta.
- Ilmoita kuljetustarpeiden muista muutoksista ajoissa. Muutos astuu voimaan kolme (3) päivää ilmoituksen tekemisestä, pois lukien mahdollisesti sattuneet tapaturmat, joita ei voi ennakoida.
- Huoltajalla ei ole oikeutta tilata normaalia poikkeavia kuljetuksia, kaikki tilaukset tapahtuvat päiväkodin/koulun kautta. Mikäli huoltaja on tilannut kyydin, hän on maksuvelvollinen lisäkustannuksista.
- Huolehdi, että lapsi on ajoissa odotuspaikalla. Lapselle selvitetään kuljetusaikataulut ja lapsen kanssa harjoitellaan turvallista kulkemista kuljetuspaikalle.

- Ohjaa lasta käyttäytymään asiallisesti odotuspaikalla ja koulukuljetuksessa.
- Opasta lasta käyttämään koulumatkoilla heijastimia.
- Kaupunki maksaa lukuvuoden ensimmäisen matkakortin sitä tarvitsevalle. Mikäli kortti häviää tai rikkoutuu, peritään kortin panttimaksu oppilaalta/huoltajalta.
- Kuljettajalta voi kysyä autoon jääneitä tavaroita.
- Koulukuljetuksessa voi kuljettaa myös liikuntavarusteita.
- Jos lapsi kertoo koulumatkan aikana tapahtuvasta kiusaamisesta, ota yhteyttä opettajaan. Lapselta on hyvä kysellä säännöllisesti koulumatkan kuulumisia.
- Kerro kuljettajalle tarvittaessa lapsen sairauksista ja mahdollisista lääkityksistä (esim. diabetes, epilepsia) tai muista lapsen tuen tarpeista, joista kuljettajan on hyvä tietää. Kuljettaja on vaitiolovelvollinen lapsen terveydentilaan liittyvistä asioista.

5.2 Oppilaan muistilista

- Älä matkusta sairaana tai oireisena.
- Säilytä koululta saamasi kuljetusaikataulu.
- Saavu odotuspaikalle ajoissa (vähintään 5 min. ennen sovittua aikaa) ja tarvittaessa odota kuljetusta 15 min. yli sovitun ajan. Mikäli kuljetus ei tule, palaa kotiin ja soita huoltajalle tai kouluun.
- Odota kuljetusta sovitulla paikalla, älä ajoradalla. Näytä tarvittaessa käsimerkillä kuljettajalle pysähtymisestä.
- Ota matkakortti esiin ennen autoon nousua, mikäli joudut käyttämään sitä ja säilytä kortti aina säilytyskotelossa rikkoutumisen varalta.
- Astu autoon rauhallisesti, älä ryntää äläkä töni muita.
- Tervehdi kuljettajaa.
- Jos autossa on täyttä, anna istumapaikka vammaiselle tai vanhukselle.
- Muista käyttää turvavyötä, jos sellainen on istumapaikalle asennettu.
- Käyttäydy myös ajon aikana asiallisesti.
- Ilmoita heti kuljettajalle, jos voit pahoin esimerkiksi kuumuuden, ahauden, heikon ilmastoinnin tai muun syyn takia.
- Ole varovainen autosta poistuessasi, älä koskaan poistu liikenteen puolelta tai ylitä ajorataa ennen kuin kuljetusauto on poistunut pysäkiltä. Tietä ei saa koskaan lähteä ylittämään auton edestä tai takaa.
- Käytä heijastimia hämärässä ja pimeässä.

5.3 Kuljettajan muistilista

- Älä tule töihin sairaana tai oireisena.
- Pidä auto siistinä sekä pukeudu siististi ja asiallisesti. Muista käyttää henkilökorttia tai vastaavaa.
- Ota lapset kyytiin ja jätä heidät sovitussa turvallisessa paikassa.
- Muista, että olet oheiskasvattaja (tervehtiminen, oma kielenkäyttö, ystävällisyys, liikennekäyttäytyminen).
- Tukea tarvitsevat oppilaat edellyttävät erityistä huomiointia. Tarvittaessa kuljettajan tehtävänä on huolehtia erityistä huolenpitoa vaativat oppilaat vastaanottavalle henkilölle saakka.
- Tarkista turvavöiden käyttö ennen liikkeelle lähtöä.
- Kuljettajalla tulee olla tilaajan antama ajantasainen matkustajatieto esi- ja perusopetuksen oppilaista kuljetuksen aikana.
- Huolehdi, että auton täyttö ja purku tapahtuvat rauhallisesti.
- Ilmoita mahdolliset turhat ajot päiväkodin johtajalle/koulun rehtorille.
- Huomioi sääolosuhteet aikatauluissa.
- Huomioi syksyllä liukkaiden keliolosuhteiden alkaessa, että ajoneuvoon on ennakoidusti vaihdettu asianmukaiset talvirenkaat.
- Muista, että olet vaitiolovelvollinen kuljetettavien asioista, voit saada joskus arkaluontoistakin tietoa kuljetettavista.
- Ilmoita Force Major -tilanteesta välittömästi koulun rehtorille/päiväkodin johtajalle sekä kuljetusvastaavalle.

5.4 Koulun/päiväkodin muistilista

- Muista päivittää kuljetustiedot aina Primukseen ja MunSchooliin sekä lähettää tiedot kuljetusvastaavalle (koulu). Päiväkodin johtaja ilmoittaa sähköpostilla muuttuneet kuljetustiedot varhaiskasvatuksen kuljetusvastaavalle.
- Ilmoita kaikista poikkeuskuljetuksista liikennöitsijälle vähintään kolmea päivää ennen tarvetta sähköpostilla. Pidä kuljetusvastaava mukana viestinnässä.
- Muista noudattaa retkikuljetuksissa erillisiä ohjeita.
- Tapaturmakuljetuksissa hyödynnetään aina mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia kuljetuksia. Tarvittaessa kysy kuljetusvastaavalta lisätietoa.
- Muista, että liikennekasvatus on osa esiopetusta ja koulutyötä yhteistyössä poliisin ja Liikenneturvan kanssa.
- Muista kerätä oppilaille luovutetut matkakortit aina kevätlukukauden loputtua ja hyödynnä kortteja seuraavana lukuvuonna. Suositellaan sovelluksen käyttöä, mikäli se on mahdollista.

- Päiväkodilla kasvatushenkilöstö vastaanottaa esiopetusoppilaat kuljettajalta ja saattaa heidät paluumatkalle.